

Füüsilise isiku pankrotimenetlus

Algus ÕK1/10

Merike Varusk

Harju Maakohtu kohtunik

Nõuete kaitsmine

Pärast võlgniku pankroti väljakuulutamist saavad võlausaldajad esitada võlgnikule nõudeid ainult pankrotiseaduses ettenähtud korras (PankrS § 44 lg 1). Võlausaldajatel tuleb esitada pankrotihaldurile oma enne pankroti väljakuulutamist tekkinud nõuded, olenemata nende tekkimise alusest ja täitmise tähtpäevast, kahe kuu jooksul pärast pankrotiteate ilmumist Ametlikes Teadaannetes (PankrS § 93). Nõudeavaldus esitatakse pankrotihaldurile kirjalikult. Nõuete kaitsmine toimub võlausaldajate nõuete kaitsmise üldkoosolekul (PankrS § 100). Koosoleku aja ja koha määrab pankrotihaldur ning see ei tohi toimuda mitte varem kui üks kuu ja mitte hiljem kui kolm kuud pärast nõuetest teatamise tähtaega, mis oli kaks kuud pärast pankrotiteate ilmumist. Pankrotihaldur on kohustatud teatama Ametlikes Teadaannetes nõuete kaitsmise koosolekust vähemalt viisteist päeva ette. Kõigil võlausaldajail ja võlgnikul on õigus tutvuda nõudeavaldustega ja neile esitatud vastuväidetega, pankrotihalduril on kohustus seda teha. Nõuded vaadatakse koosolekul läbi nende esitamise järjekorras. Nõue ja selle rahuldamisjärk ning nõuet tagav pandiõigus loetakse tunnustatuks, kui sellele ei vaidle nõuete kaitsmise koosolekul vastu ei pankrotihaldur ega ükski võlausaldaja. Kui selleks on alust, siis on pankrotihaldur kohustatud nõudele või pandiõigusele vastu vaidlema (PankrS § 103 lg-d 1 ja 2). Kaitsmiseta loetakse tunnustatuks kohtu või vahekohtu jõustunud lahendiga rahuldatud nõue ja pandiõigus, mida on kohtu või vahekohtu jõustunud lahendiga tunnustatud või kantud kinnistusraamatusse, laevakinnistusraamatusse, kommertspandiregistrisse või Eesti väärtpaberite keskreistrisse (PankrS § 103 lg 4). Nõuete kaitsmise koosolekul märgitakse protokolliga iga nõude kohta, millises ulatuses see on tunnustatud ja milline on selle rahuldamisjärk ning kas nõuet tagab pandiõigus. Tunnustatud nõuete kohta koostatakse nimekiri. Kui võlausaldaja nõue jääb tunnustamata, on tal õigus esitada kohtusse hagi ja sel juhul otsustab kohus, kas nõue kuulub tunnustamisele või mitte. Kui võlausaldaja nõue jääb tunnustamata või kui võlausaldaja ei esita nõude tunnustamiseks hagi, ei arvestata tema vastuväidet ka teiste võlausaldajate nõuetele (PankrS § 103 lg 8). Võlgnikul endal on õigus esitada vastuväide iga võlausaldaja nõudele ja seda tagavale pandiõigusele. Võlgniku vastuväide nõude tunnustamist ei takista, kuid võlgniku vastuväite korral ei kanta selle võlausaldaja nõuet, kelle nõudele võlgnik vastu vaidles, tunnustatud nõuete nimekirja, vaid seda kajastatakse pankrotimenetluse lõpetamise määruses kui rahuldamata nõuet. Kui võlausaldaja soovib, et tunnustatud nõuete nimekirjal oleks tema nõude või pandiõiguse osas täitedokumendi tähendus, võib ta esitada oma nõude või pandiõiguse tunnustamiseks võlgniku vastu hagi. Sellest tuleneb, et kui võlgnik on nõude vaidlustanud, ent võlausaldaja ei ole saavutanud kohtus selle tunnustamist, siis ei saa võlausaldaja pärast pankrotimenetluse lõpetamist pankrotimenetluse lõpetamise määrusega, mis sisaldab rahuldamata jäänud tunnustamata nõudeid, pöörduda kohtutäituri poole, et pöörata sissenõuet võlgniku varale.

Nõuded jagunevad pankrotimenetluses kolme järku. Esimeses järgus on pandiga tagatud tähtaegselt esitatud tunnustatud nõuded, mis rahulatakse pandieseme müügist saadud rahast, millest on maha arvestatud pankrotimenetluse kulud mitte enam kui 15% ulatuses. Teise järku kuuluvad muud tähtaegselt esitatud tunnustatud nõuded, kolmandasse tähtaegselt esitamata, kuid tunnustatud nõuded (PankrS § 153). Jaotis näitab, kui suurele osale pankrotivara müügist laekunud rahast on võlausaldajal õigus saada rahuldusjärgus, kuhu kuulub tema tunnustatud

nõue (PankrS 154). Esimese järgu nõue rahuldatakse pandieseme müügist saadud rahast vastavalt pandiõiguse järjekohale. Kui pankrotivarast piisab, makstakse pärast esimese järjekoha nõuete rahuldumist ja menetluskulude katmist ka teise järjekoha nõuded. Pärast kõigi teise järjekoha nõuete rahuldumist kuuluvad rahuldamisele kolmanda järjekoha nõuded. Praktikas tuleb sageli ette pankrotimenetlusi, kus raha saavad vaid esimese järjekoha võlausaldajad. Tihti saavad ka teise järjekoha võlausaldajad osa oma nõuetest rahuldatud. Väga harva tuleb aga ette pankrotimenetlusi, kus vara jätkub kõigi nõuete, sh kolmanda järjekoha nõuete rahuldamiseks.

Pankrotivara moodustamine

Nagu öeldud, muutub võlgniku vara pärast pankroti väljakuulutamist pankrotivaraks, mida kasutatakse sihtvarana võlausaldajate nõuete rahuldamiseks ja pankrotimenetluse läbiviimisega kaasnevate kulude katmiseks (PankrS § 108 lg 1). Pankrotivara on võlgniku see vara, mis tal oli enne pankroti väljakuulutamist, samuti vara, mis nõutakse pankrotimenetluse käigus tagasi või võidetakse tagasi või mille võlgnik omandab selle pankrotimenetluse käigus (nt saab igakuist töötasu või päranduse). Pankrotivara hulka ei kuulu vara, millele seaduse kohaselt sissenõuet ei või pöörata. Selleks võivad olla võlgniku isiklikud asjad, maja- ja köögitarbed, riietusesemed ja muud majapidamises kasutatavad asjad, mis on hädavajalikud võlgniku olmevajaduste rahuldamiseks (täitemenetluse seadustik, edaspidi TMS § 66). Samuti ei saa pankrotivara hulka kuuluda võlgnikule ja tema perele üheks kuuks vajalikud toiduained ja üheks kütteperioodiks eluruumi kütmiseks vajaminev küte, aga ka perekonnaüriku, abielusõrmus, kunstjäsemed, raamatud või muud esemed, mida võlgnik või tema perekonnaliige kasutab õppetöös (loetelu ei ole täielik).

Pankrotivara moodustamiseks tuleb pankrotivara tagasi võita. Vara tagasivõitmine tähendab seda, et kohus kuulutab kehtetuks võlgniku tehingu või muu toimingut, mis on tehtud enne pankroti väljakuulutamist ja kahjustab võlausaldajate huve (PankrS § 109). Tagasi võita võib tehinguid, mis on tehtud pankrotimenetluse algatamisest kuni selle väljakuulutamiseni. Samuti võivad need olla tehtud üks kuni viis aastat enne pankroti väljakuulutamist. Näiteks viie aasta jooksul enne pankroti väljakuulutamist tehtud tehingut on võimalik tagasi võita siis, kui sellega on teadlikult kahjustatud võlausaldajate huve ja kui tehingu teine pool on võlgniku lähikondne (nt abikaasa, vanem, laps), kes sellest teadis või pidi teadma (PankrS § 110). Tagasi võib võita nii kinke- kui ka ühisvara jagamise lepingu, samuti rahalise kohustuse täitmise või tagatise andmise. Kui võlgnik saab pärast pankroti väljakuulutamist pärandi või annaku, otsustab kehtiva seaduse kohaselt selle vastuvõtmise või sellest loobumise võlgnik (PankrS § 120). Võlgnikul oleks mõistlik pärandvara vastuvõtmise korral teha pärandvara inventuur. Inventuuriga pärandi vastuvõtmine on oluline sel juhul, kui pärandvarast ei piisa pärandaja kõigi kohustuste täitmiseks. Kui pärandi inventuuri ei ole tehtud ega pärandvara pankrotti välja kuulutatud, on pärija kohustatud täitma oma vara arvelt ka pärandaja kohustused (pärimisseadus § 130 lg 3). Kui võlgnik on asja kaasomanik, seltsinglane või kui talle kuulub koos kolmanda isikuga mingi õigus, võib pankrotihaldur võlgniku esindajana nõuda kaasomandi, seltsingu või ühise õiguse lõpetamist ja vara jagamist ning siis kuulub võlgnikule jagamisel jääv osa pankrotivarasse (PankrS § 121 lg 1). Pankrotihalduril on isegi õigus nõuda füüsilisest isikust pankrotivõlgniku ja võlgniku abikaasa ühisomandis oleva abieluvara (ühisvara) jagamist (PankrS § 122). Kui pankrotivara hulka on arvatud esemed, mis kuuluvad kolmandale isikule, tekib kolmandal isikul nõue talle kuuluva vara tagasinõudmiseks ja pankrotihaldur peab selle vara kolmandale isikule üle andma (vara välistamine). Kolmas isik peab oma omandiõigust esemele muidugi tõendama.

Pankrotivara valitsemine

Pankrotivara valitseb pankrotihaldur. Pärast võlgniku pankroti väljakuulutamist on pankrotihaldur kohustatud võlgniku vara valduse üle võtma ja asuma seda valitsema. Kui võlgniku vara on kolmandate isikute valduses, on pankrotihaldur kohustatud selle pankrotivarasse tagasi nõudma (PankrS § 124 lg 1). Pankrotivara valitsemine seisneb selles, et pankrotihaldur säilitab pankrotivara ja teeb sellega pankrotimenetluse läbiviimiseks vajalikud toimingud (nt müüb pankrotivara). Pankrotivara kohta koostab pankrotihaldur nimekirja, kuhu on märgitud vara koosseis ja väärtus, samuti võlad ja nõuded võlgniku vastu. Nimekirjas esitatakse ka andmed võlausaldajate kohta (PankrS § 126). Vara nimekirja tuleb märkida, millise vara välistamist nõuavad või saavad nõuda kolmandad isikud, milline vara on võlgniku ja tema abikaasa ühisomandis ning milliseid nõudeid on võimalik tasaarvestada. Vara nimekiri esitatakse võlausaldajate esimesele koosolekule, kohtule ja pankrotitoimkonnale. Pankrotihaldur on kohustatud nimekirja tutvustama ka võlgnikule. Võlausaldajate esimesel üldkoosolekul teeb pankrotihaldur ettekande võlgniku majandusliku olukorra ja maksejõuetuse põhjuste kohta (PankrS § 127). Hiljemalt kolm kuud pärast võlgniku pankroti väljakuulutamist teeb pankrotihaldur ettekande, milles esitab andmed maksejõuetuse põhjuse ja selle tekkimise aja ning vara tagasivõitmise kohta. Samas avaldab ta ka arvamuse selle kohta, kas maksejõuetuse põhjuseks võib olla kuriteo tunnusega tegu ja kas kuriteost on teavitatud politseid või prokuratuuri. Peale nimetatute kajastatakse ettekandes muidki asjaolusid, mis on pankrotimenetluse seisukohast olulised (PankrS § 132).

Pankrotivara müük

Pankrotihaldur võib hakata võlgniku vara müüma kohe pärast võlausaldajate esimest üldkoosolekut, kui võlausaldajate üldkoosolek ei ole otsustanud teisiti (PankrS § 133). Kui võlgnik on pankrotimääruse edasi kaevanud, ei tohi vara ilma tema nõusolekuta müüa enne kaebuse läbivaatamist. Kui vara on kiiresti riknev või kui selle väärtus kiiresti langeb või kui vara säilitamine või hoidmine on väga kulukas, võib pankrotihaldur asuda pankrotivara müüma kohe pärast pankroti väljakuulutamist. Kui pankrotimenetluses on ettevalmistamisel kompromiss, ei tohi vara müüa enne kompromissi saavutamist, välja arvatud juhtudel, kui tegemist on kiiresti rikneva kaubaga või kui võlausaldajate üldkoosolek on otsustanud teisiti. Pankrotihaldur müüb vara nagu kohtutäitur, s.o täitemenetluse seadustikus ettenähtud korras. See tähendab, et enamasti müüakse vara enampakkumisel. Vara müüakse pankrotihalduri määratud alghinnaga, mis on kooskõlastatud pankrotitoimkonnaga. Kui alghinnaga vara müüa ei õnnestu, võib pankrotihaldur vara alghinda vähendada kuni 50% (PankrS § 136 lg 3). Praeguse majanduslanguse ajal on nii pankrotihalduritel kui ka kohtutäituritel keeruline võlgnike vara müüa, sest paljude huviliste ostujõud on langenud. On neidki, kes ootavad veelgi suuremat hindade langust. Selline olukord kahjustab nii võlgniku huve (sest tema varast ei tarvitse jätkuda kohustuste täitmiseks) kui ka võlausaldaja huve (sest tema nõuded võivad jääda mõnes osas rahuldamata). Vara võib müüa ka enampakkumiseta, kui müük annab sel viisil enam kasu.

Väljamaksed pankrotivarast

Kuuskümmend päeva pärast nõuete kaitsmise koosolekut või – kui neid on mitu –, siis kuuskümmend päeva pärast viimast koosolekut koostab pankrotihaldur jaotusettepaneku (PankrS § 143). Seda tähtaega võib kohus pankrotihalduri taotluse alusel pikendada (nt kui kohtuvaidlus nõuete tunnustamise või rahuldamisjärkude üle ei ole nimetatud tähtajaks

lõppenud). Kui pankrotivara müügist on laekunud raha võlausaldajate nõuete rahuldamiseks, võib pankrotihaldur esitada esialgse jaotusettepaneku ka enne nõuete tunnustamise üle peetava kohtuvaidluse lõppemist (PankrS § 144). Kui pankrotimenetluses on tunnustatud pandiga tagatud nõue, ei koostata jaotusettepanekut enne, kui pandiese on müüdnud. Jaotusettepanek peab sisaldama andmeid tunnustatud nõuete, nende rahuldamisjärkude ja jaotiste kohta, pankrotimenetlusega seotud väljamaksete kohta ja krediidasutustes raha hoiustamise kohta, pandieseme müügist saadu kohta, pankrotivarasse laekunud ja jaotamisele kuuluva pankrotivara kohta ning müümata pankrotivara ja võlgnikul teistelt isikutelt saada oleva vara kohta. Esialgses jaotusettepanekus esitatakse ka andmed nõuete kohta, mille tunnustamise üle käib kohtuvaidlus, märkides ära võlausaldaja hagiavalduses esitatud nõude suuruselt ja rahuldamisjärgust lähtuvad arvestuslikud jaotised.

Pankrotihaldur avaldab Ametlikes Teadaannetes teate jaotusettepaneku kohta. Selles antakse teada, millal ja kus on võimalik jaotusettepanekuga tutvuda. Pärast teate avaldamist võivad võlgnik ja võlausaldajad esitada jaotusettepanekule vastuväite kümne päeva jooksul. Pärast vastuväidete esitamise tähtaja möödumist otsustab kohus kümne päeva jooksul jaotusettepaneku kinnitamise. Kui jaotusettepanekust ilmneb, et võlausaldajate või võlgniku huvisid on rikutud, jätab kohus jaotusettepaneku kinnitamata. Kui aga jaotusettepanek vastab nõuetele ning sellega õigusi ei rikuta, kinnitab kohus oma määrusega jaotusettepaneku.

Enne kui pankrotihaldur hakkab jaotusettepaneku alusel võlausaldajatele raha välja maksuma, tehakse pankrotivarast pankrotimenetlusega seotud väljamaksed: rahuldatakse vara välistamise ja tagasivõitmise tagajärjedest tulenevad nõuded, makstakse võlgnikule ja tema ülalpeetavatele ettenähtud elatis, tasutakse massikohustused (pankrotimenetluse ajal halduri poolt oma ülesannete täitmisel tehtud tehingutest ja muudest toimingutest tekkinud kohustused, võlgniku poolt täitmata lepingutest tulenevad kohustused, kui haldur on jätkanud kohustuse täitmist või teatanud, et kavatses nõuda lepingu täitmist vm) ning makstakse pankrotimenetluse kulud (menetluskulud, ajutise halduri tasu, pankrotihalduri tasu, pankrotitoimkonna liikmete tasu, ajutise pankrotihalduri ja pankrotihalduri tehtud vajalikud kulutused oma ülesannete täitmiseks). Väljamaksed pankrotivarast tehakse eespool nimetatud järjekorras (PankrS § 146).

Füüsilisest isikust võlgnikul, kes võib pankroti tõttu jääda ilma elatusvahenditest, on õigus taotleda pankrotivarast elatist. Selleks tuleb esitada avaldus kohtule. Selle alusel määrab kohus võlgnikule ja tema ülalpeetavatele pankrotivarast hädavajaliku elatise kuni kaheks kuuks. Mõjuvatel põhjustel võib kohus kahekuist elatise maksmise tähtaega pikendada (PankrS § 147 lg 1). Avalduse elatise saamiseks võib esitada ka isik, kellel on õigus võlgnikult elatist saada. Näiteks kui füüsilisest isikust võlgniku alaealine laps vajab ülalpidamist, kuid võlgnik seda ise ei taotle, saab avalduse esitada ka lapse seaduslik esindaja ehk teine vanem.

Kui pankrotihaldur hakkab pärast jaotusettepaneku kinnitamist võlausaldajatele raha välja maksuma, siis teeb ta seda vastavalt rahuldamisjärkudele. Järgnevasse järku kuuluvad võlausaldajad saavad oma raha pärast seda, kui eelmise järjekoha võlausaldajate nõuded on rahuldatud. Kui raha ei jätku kõigile sama järjekoha võlausaldajate nõuete rahuldamiseks, rahuldatakse nõuded võrdeliselt nende osade suurusega. Kui võlausaldaja viivitab raha vastuvõtmisega (nt ei ole pankrotihalduri nõudmisele vaatamata esitanud andmeid selle kohta, kuhu on võimalik raha üle kanda), siis hoiustab pankrotihaldur võlausaldajale jaotise alusel väljamakstava rahasumma. Kui võlausaldaja ei ole pärast hoiustamist kahe aasta jooksul raha vastu võtnud, kaotab ta sellele õiguse ja see jagatakse võrdselt teiste võlausaldajate vahel

(PankrS § 155). Kui pärast pankrotivarast väljamaksete ja kõigi võlausaldajate nõuete rahuldamist jääb vara järele, tagastatakse see võlgnikule.

Pankrotimenetluse lõppemine

Pankrotimenetlus võib pärast pankroti väljakuulutamist lõppeda raugemise tõttu (PankrS § 158). Seda siis, kui selgub, et pankrotivarast ei jätku massikohustuste ja pankrotimenetluse kulude katteks vajalike väljamaksete tegemiseks. Sellisel juhul on sisuliselt tegemist pankrotipesa pankrotiga. Pankrotihaldur peab nimetatud olukorrast kohe kohtule teatama. Pärast kohtu teavitamist teeb pankrotihaldur ülevaate pankrotivarast massikohustuste ja pankrotimenetluse kulude katteks vajalike summade kohta ning müüb olemasoleva pankrotivara. Pärast nimetatud toiminguid esitab pankrotihaldur kohtule aruande, mis peab oma sisult sarnanema pankrotimenetluse lõpparuandega.

Pankrotimenetlus võib lõppeda ka pankrotialuse äralangemise tõttu (PankrS § 159). Selleks peab võlgnik esitama kohtule avalduse, milles tõendab, et ta ei ole maksejõuetu või et teda ei ähvarda maksejõuetus. Seda tuleb ette juhtudel, kui võlgniku pankroti väljakuulutamine põhineb vaid oletusel, et tema maksejõuetus on tõenäoline tulevikus. Aga võlgnik võib saada näiteks pärandi, millest on võimalik rahuldada võlausaldajate nõuded ja kanda pankrotimenetlusega seotud kulud. Mõnikord võib ka võlausaldaja ja võlgniku isik kokku langeda. See võib juhtuda siis, kui võlgnik pärib oma võlausaldaja järelt ka nõude iseenda vastu. Teade selle kohta, et võlgnik on esitanud avalduse pankrotimenetluse lõpetamiseks, avaldatakse Ametlikes Teadaannetes. Pärast teate ilmumist on võlausaldajatel õigus esitada kümne päeva jooksul vastuväide pankrotimenetluse lõpetamise kohta. Pankrotimenetluse lõpetamise korral pankrotialuse äralangemise tõttu tuleb pankrotihalduril esitada kohtule aruanne, mis oma sisult sarnaneb lõpparuandega (PankrS § 161). Pärast aruande saamist ja vastuväidete esitamise tähtja möödumist kuulab kohus ära võlgniku, pankrotihalduri ja pankrotitoimkonna. Kui mõni võlausaldaja on esitanud vastuväite pankrotimenetluse lõpetamise kohta, kuulab kohus ära ka selle võlausaldaja. Seejärel otsustab kohus oma määrusega pankrotimenetluse lõpetamise. Kui kohus võlgniku avalduse rahuldab, lõpeb pankrotimenetlus, kui aga kohus leiab, et see avaldus ei kuulu rahuldamisele, jätab kohus pankrotimenetluse lõpetamata ning see jätkub.

Pankrotimenetlus võib lõppeda ka võlausaldajate nõusolekul (PankrS § 160). Kui kõik tähtaegselt nõude esitanud võlausaldajad (esimese ja teise järjekoha nõuete omajad) on pankrotimenetluse lõpetamisega nõus, esitab võlgnik kohtule avalduse pankrotimenetluse lõpetamiseks. Võlausaldajad võivad nõustuda pankrotimenetluse lõpetamisega seetõttu, et edasine pankrotimenetlus toob endaga kaasa ainult kulutusi. Näiteks võib pankrotimenetluses esineda vara tagasivõitmise võimalusi, kus hagi tuleb esitada isiku vastu, kes samal ajal on samas pankrotimenetluses võlausaldajaks. See tähendab, et samadelt isikutelt tagasivõitmise tõttu saadud raha makstakse pärast pankrotimenetluse kulude kandmist neile tagasi. Samuti on esinenud võlausaldajate nõusolekul pankrotimenetluse lõpetamist seetõttu, et võlausaldaja lähikondne (nt vanem) on omandanud teistelt võlausaldajatelt nõuded võlgniku vastu ega soovi siis ainsa võlausaldajana oma lähedase pankrotimenetlust jätkata. Kui pankrotimenetluse lõpetamisega ei ole nõus võlausaldaja, kelle nõude on vaidlustanud võlgnik või pankrotihaldur või kelle nõue on pandiga tagatud, siis otsustab kohus, kas pankrotimenetluse lõpetamine selle võlausaldaja nõusolekuta või võlausaldajale tagatist andmata on võimalik. Ka pankrotimenetluse lõpetamise korral võlausaldajate nõusolekul tuleb avaldada teade pankrotimenetluse lõpetamise kohta Ametlikes Teadaannetes, kusjuures võlausaldajatel on pärast teate ilmumist kümne päeva jooksul õigus esitada vastuväide

pankrotimenetluse lõpetamise kohta. Pankrotihalduril tuleb teha pankrotimenetlusega seotud väljamaksed (PankrS § 146) ja esitada kohtule sisult lõpparuandega sarnanev aruanne. Kohus kuulab ära võlgniku, pankrotihalduri ja pankrotitoimkonna ning kui mõni võlausaldaja on esitanud vastuväite pankrotimenetluse lõpetamise kohta, siis ka selle võlausaldaja. Seejärel otsustab kohus oma määrusega pankrotimenetluse lõpetamise. Kui kohus avalduse rahuldab, siis lõpeb pankrotimenetlus. Avalduse rahuldamata jätmise korral pankrotimenetlus jätkub.

Pankrotimenetluse lõppemise sagedasemaks aluseks on pankrotimenetluse lõpetamine lõpparuande kinnitamisega (PankrS § 162). Pankrotimenetluse lõpparuande koostab pankrotihaldur. Alust lõpparuande koostamiseks ja esitamiseks on siis, kui võlausaldajate nõuded on täielikult rahuldatud või kui pankrotivara on müüdnud ja raha jaotiste alusel välja makstud või kui on selgunud, et pankrotivara ei ole võimalik täielikult müüa ja pankrotitoimkond on andnud nõusoleku lõpparuande esitamiseks. Nimetatud aluste esinemisel koostab pankrotihaldur lõpparuande ning esitab selle pankrotitoimkonnale ja kohtule. Lõpparuanne peab kajastama pankrotimenetluse seisukohast olulist: andmeid pankrotivara ja selle müügist saadud raha kohta; andmeid pankrotimenetlusega seotud väljamaksete kohta; andmeid jaotiste alusel väljamakstud raha kohta nõuete rahuldamisjärkude kohta; andmeid iga pandieseme müügist saadud raha kohta; andmeid müümata pankrotivara ja võlgnikul teistelt isikutelt saadaoleva vara kohta; andmeid pankrotihalduri tegevuse kohta pankrotivara valitsemisel; iga võlausaldaja tunnustatud nõude osa, mille ulatuses võlausaldaja ei ole raha saanud; andmeid pankrotimenetluses esitatud hagide läbivaatamise kohta ja hagide kohta, mida pankrotihaldur kavatseb veel esitada; andmeid tehtud menetluskulude ning ajutise pankrotihalduri ja pankrotihalduri poolt tehtud vajalike kulutuste kohta ning muid pankrotimenetluse seisukohast tähtsust omavaid andmeid. Lisaks eelnevale peab pankrotihaldur lõpparuandes välja tooma andmed maksejõuetuse põhjuste kohta (nt kas võlgniku maksejõuetuse põhjuseks on olnud kuriteo tunnustega tegu, raske juhtimisviga või muu asjaolu ning kas pankrotihaldur on esitanud kohtule, politseile või prokuratuurile andmed kuriteo kohta).

Pankrotihaldur avaldab Ametlikes Teadaannetes teate selle kohta, millal ja kus on võimalik pankrotimenetluse lõpparuandega tutvuda. Samuti tuleb teates märkida, et võlausaldajatel on õigus esitada alates teate ilmumisest kümne päeva jooksul vastuväide pankrotimenetluse lõpetamise kohta. Pärast vastuväidete esitamise tähtaja möödumist otsustab kohus kümne päeva jooksul pankrotimenetluse lõpparuande kinnitamise. Kohus kuulab enne lõpparuande kinnitamise otsustamist ära pankrotihalduri, pankrotitoimkonna ja võlgniku, et selgitada välja nimetatud isikute taotlused, vastuväited ja arvamused pankrotihalduri tasu kohta (PankrS § 65). Kohus võib ära kuulata ka pankrotimenetluse lõpetamise kohta vastuväite esitanud võlausaldaja.

Pankrotimenetluse lõpetamise määruuses, millega kohus lõpparuande kinnitab, märgib kohus muu hulgas, millises ulatuses on võlausaldajatel jäänud tunnustatud nõude alusel raha saamata (PankrS § 163 lg 4). Samuti märgib kohus määruuses, millisele nõudele on võlgnik esitanud vastuväite. See on oluline seetõttu, et tunnustatud nõuete puhul, mida pankrotimenetluse käigus ei ole suudetud rahuldada, on pankrotimenetluse lõpetamise määrus täitedokumendiks, kui võlgnik ei ole nõudele esitanud vastuväidet või on kohus vastuväite esitamise korral võlausaldaja nõuet tunnustanud. Kui aga võlgnik on esitanud võlausaldaja nõudele vastuväite ja võlausaldaja ei ole seejärel nõude tunnustamiseks kohtusse pöördunud või ei ole kohus võlausaldaja nõuet võlgniku vastuväite korral tunnustanud, siis ei ole selle võlausaldaja suhtes pankrotimenetluse lõpetamise määrus nõude rahuldamata osas täitedokumendiks (PankrS § 168). Lisaks nimetatule märgib kohus pankrotimenetluse lõpetamise määruuses, mis oli

võlgniku maksejõuetuse tekkimise põhjus. Kui selleks on kuriteo tunnusega tegu, teatab kohus sellest kriminaalasja alustamise otsustamiseks prokurörile või politseile. Kui kohus tuvastab, et pankrotimenetluses on rikutud võlgniku või võlausaldaja õigusi, jätab kohus pankrotimenetluse lõpparuande kinnitamata ja tagastab selle pankrotihaldurile pankrotimenetluse jätkamiseks. Kui kohus lõpparuande kinnitab, siis lõpetab ta pankrotimenetluse.

Pankrotimenetluse lõpetamisel vabastab kohus üldjuhul ka pankrotihalduri. Pankrotihaldur jäetakse vabastamata siis, kui pankrotimenetluse lõpetamise ajaks ei ole pankrotivara veel täielikult müüdud või on pankrotivarasse veel raha laekumas. Samuti jäetakse pankrotihaldur vabastamata, kui pankrotihalduri esitatud hagid on läbi vaatamata või kui halduril on kavatsus või kohustus neid veel esitada (PankrS § 165). Kui pankrotihaldur jäetakse vabastamata, jätkab ta oma ülesannete täitmist ka pärast pankrotimenetluse lõpetamist ning esitab pärast ülesannete täitmist kohtule tehtud töö kohta aruande. Kohus otsustab aruande alusel pankrotihalduri vabastamise. Pankrotimenetluse lõpetamise kohta avaldatakse teade Ametlikes Teadaannetes. Pankrotimenetluse lõpetamise määruse peale võib võlgnik esitada määruskaebuse, määruse võib edasi kaevata ka lõpparuandele vastuväite esitanud võlausaldaja. Nagu varem öeldud, on pankrotimenetluse lõpetamise määrus võlausaldajale täitedokumendiks, kui võlgnik ei ole esitanud vastuväidet. Võlausaldajal on aega kümme aastat pärast pankrotimenetluse lõppemist tunnustatud ja rahuldamata nõude sissenõudmiseks (TsÜS § 157 lg 3). Selleks on võlausaldajal võimalus pöörduda näiteks kohtutäituri poole, kes võlausaldajalt võlgnevuse sisse nõuab.

Kui pärast pankrotimenetluse lõpetamist ja pankrotihalduri vabastamist laekub pankrotivarasse raha või vabanevad jagamisel hoiustatud summad või selgub, et pankrotivara hulka kuulub esemeid, mida ei ole jaotusettepaneku koostamisel arvestatud, otsustab kohus omal algatusel või pankrotihalduri või võlausaldaja ettepanekul teha järeljagamise (PankrS § 166). Järeljagamise korraldab sama pankrotihaldur või kohtu nimetatud uus pankrotihaldur ning see toimub jaotusettepanekus ette nähtud jaotiste järgi. Kohus võib avalduse esitajalt küsida järeljagamise kulude katteks raha maksmist kohtu deposiiti. Summa suuruse määrab kohus. Kohus võib otsustada ka järeljagamisest loobuda, kui see oleks deponeeritud summa või pankrotivarasse laekunud eseme väärtust ja järeljagamise kulusid arvestades majanduslikult ebamõistlik.

Võlausaldaja, kes ei ole esitanud oma nõuet pankrotimenetluses, võib seda teha üldises korras, välja arvatud füüsilisest isikust võlgniku suhtes, kes on kohustustest vabastamise menetluse käigus vabastatud pankrotimenetluses täitmata jäänud kohustustest.

Järgneb